

Internationell handel skapar välstånd

► Internationell handel innebär att arbetsuppgifter delas upp mellan länder så att varje land specialiserar sig på det som man är bra på. Specialiseringen gör det möjligt att få samma produktion med en mindre insats av arbete och andra resurser. Handel leder alltså till ökat välstånd och gynnar både Sverige och andra länder.

Alla länder vinner på att handla. Både det exporterande landet och det importerande tjänar på det och därför växer den ekonomiska kakan för båda. Det kan jämföras med när två personer eller två företag ingår ett avtal som är gynnsamt för båda.

Men det betyder inte att båda tjänar lika mycket. Det behöver inte heller betyda att alla människor, företag eller regioner i länderna tjänar på det. Men eftersom fler tjänar än förlorar på öppen handel är det bra för samhällsekonomin. Varför är det så?

Handeln gör att de resurser som finns blir bättre utnyttjade. Länder slipper lägga resurser på sådant som de har dåliga förutsättningar för. De kan istället ägna sig åt att producera och utveckla det de har goda förutsättningar för. Internationell handel bygger alltså på specialisering och på att länder är olika.

Även om ett land skulle vara bäst på att producera allt så är det inte effektivt. Det beror på att länder har olika resurser – bland annat arbetskraft, kapital och råvaror – och att alla resurser är begränsade.

Antag att Sverige skulle vara bäst i världen på att producera potatis. Samtidigt är vi kanske ännu bättre på att producera jordgubbar. Då är det bäst om vi specialiserar oss på jordgubbar, för de resurser vi lägger på potatis skulle vi lägga på jordgubbar, det vill säga vi skulle kunnat använda resurserna mer effektivt. Det är bättre att istället importera potatis.

Det som vi är bäst på i förhållande till andra kallas våra komparativa fördelar. Fördelarna förändras med tiden och påverkas bland annat av den tekniska utvecklingen och av politiska beslut. Företagen i ett land specialiserar sig på de produkter de har komparativa fördelar inom.

Både export och import behövs

För företagen är meningen med export att öka försäljningen. En produkt blir billigare per enhet om företaget har en stor marknad för sina produkter och kan producera stora mängder. Det kan företagen lättare få om de har kunder även utanför landets gränser.

För samhället däremot är meningen med export att betala för importen. Exporten är nödvändig men inget mål i sig. Om vi exporterar utan att importera är det som att arbeta utan att använda sig av sin lön.

Sverige behöver importera för att kunna producera och exportera. En stor del av det som tillverkas i Sverige innehåller importerade insatsvaror (som komponenter, halvfabrikat) och tjänster (som IT-stöd och logistik). Bilindustrin, som köper in komponenter från många olika fabriker i olika länder, är ett tydligt exempel på en bransch som är beroende av import för att kunna exportera.

Effektivare produktion

Den internationella handeln leder till att ny teknik, kunskap och nya idéer sprids. När företagen lyckas använda sig av detta nya i verksamheten blir de mer effektiva. Det betyder att företagen förbrukar mindre resurser för en viss produktionsnivå. De insparade resurserna kan då användas i annan verksamhet och det bidrar till att ekonomin växer.

Konkurrensen från utlandet leder till att ekonomin förändras. Förändringen pågår hela

tiden. Lönsamma företag och branscher kan växa medan olönsamma företag läggs ner. När de lönsamma delarna av ekonomin växer och de olönsamma krymper blir produktionen mer effektiv. Det bidrar till ökat välstånd och till nya, ofta mer välbetalda, jobb. En av fördelarna med att vara öppen för import är därför just att det bidrar till mer effektiv produktion.

Billigare och bättre produkter

Import är ett sätt att få tag på varor och tjänster. Utbudet av varor och tjänster växer. Då konkurrensen ökar så ökar också kvalitén medan priserna sjunker. På så sätt bidrar import till lägre inflation. Därmed kan vi, med samma resurser, konsumera mer, bättre och billigare än vad som hade varit fallet utan internationell handel. Handelns bidrag till välståndet är därför tydligt.

Handel är inte tillräckligt men det är nödvändigt för välstånd och välfärd, i Sverige såväl som i andra länder.

